

Natuurtoets Wet natuurbescherming Achterweg 33 te Rumpt

Ecologisch Adviesbureau Viridis bv
Randweg 30
4104 AC Culemborg
T 0345 753 275
E info@bureau-viridis.nl
W www.bureau-viridis.nl
KvK 110 557 87
Btwnr NL 820598215B01
IBAN NL46 TRIO 0198 4486 00

Tekst: W.A. (Wiegert) Steen
Foto's: W.A. (Wiegert) Steen

Projectnummer: 2022-072
Wijze van citeren: Steen, W.A., 2022. Natuurtoets Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2022-072.

In opdracht van: Bouwkundig ontwerpbureau JORDESIGN
namens eigenaar Fam. Van den Hurk.
Contactpersoon: J. (Jordi) de Groot

Datum: 27-09-2022
Ondertekening: S.D. (Sietze) van Dijk
Paraaf:

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Ecologisch Adviesbureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Ecologisch Adviesbureau Viridis is mede om die redenen lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij zo goed mogelijk op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij onze onderzoekskwaliteit. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	3	6	Ontheffingsaanvraag	15
1.1	Situatie	3	6.1	Staat van instandhouding.....	15
1.2	Probleemstelling	3	6.1.1	Gewone dwergvleermuis	15
1.3	Geldigheid onderzoek	3	6.1.2	Invloed werkzaamheden op GSVI.....	16
2	Onderzoeksmethode	5	6.2	Wettelijk belang	16
2.1	Veldonderzoek	5	6.2.1	Belang 3, artikel 3.8 (Habitatrichtlijn) .	16
2.1.1	Vleermuizen	5	6.3	Alternatievenafweging	17
2.1.2	Broedvogels	7	6.3.1	Alternatieve locatie	17
2.2	Analyse	7	6.3.2	Alternatieve planning	17
3	Resultaten en effectenbeoordeling	8	6.3.3	Alternatieve wijze van uitvoering.....	17
3.1	Vleermuizen	8	6.4	Cumulatieve effecten	17
3.2	Vogels	8	7	Literatuurlijst	18
4	Conclusie	10	7.1	Literatuur	18
4.1	Beantwoording onderzoeksvragen	10	Bijlage A.	Wettelijk kader	19
4.2	Conclusie	10	Bijlage B.	Overzicht algemene vrijstellingen.....	27
5	Activiteitenplan	11	Bijlage C.	Nederlandse vleermuissoorten.....	28
5.1.1	Algemene maatregelen	11	Bijlage D.	Ecologisch deskundige	29
5.1.2	Voorkomen van doden	12			
5.1.3	Alternatieve verblijfplaatsen	12			

Samenvatting

Familie Van den Hurk is voornemens om het woonhuis aan de Achterweg 33 te Rumpt te slopen en hiervoor nieuwbouw te realiseren. De nieuwbouw zal bestaan uit een twee-onder-een kapwoning aan de voorzijde van het kavel. De grote schuur blijft behouden, maar een kleine aanbouw van de schuur wordt wel gesloopt. De tuin en het weiland achter wordt opnieuw ingericht. De sloopwerkzaamheden kunnen negatieve effecten veroorzaken op ter plaatse voorkomende beschermde natuurwaarden. Mogelijk worden daarbij verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden.

Bij een verkennend natuurwaardenonderzoek (Quickscan) in het voorjaar is het plangebied geschikt bevonden voor vleermuizen, huismus, gierzwaluw en steenuil. Indien het plangebied door de genoemde soorten wordt gebruikt als nest- of verblijfplaats of leefgebied dan zijn ze jaarrond beschermd en mogen niet worden vernietigd zonder een ontheffing van verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming aan te vragen. Om goed voorbereid te zijn op een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag van de Wet natuurbescherming is er een onderzoek naar het voorkomen van deze beschermde soorten uitgevoerd.

Het nader onderzoek heeft uitgewezen dat er één zomer- en winterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis in het plangebied aanwezig is achter een boeibord van het woonhuis. Nest- of rustplaatsen van huismus, gierzwaluw en steenuil zijn niet aangetroffen.

Het vernietigen van een verblijfplaats van gewone dwergvleermuis is een overtreding van Artikel 3.5 lid 2 en 4 van de Wet natuurbescherming. Daarnaast is niet met zekerheid uit te sluiten dat dieren worden verwond of gedood. Dit is een overtreding van Artikel 3.5 lid 1 van de Wet natuurbescherming. Daarom is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. De tabel hieronder geeft een overzicht van de onderzoeksresultaten en de noodzakelijke vervolgstappen.

Overzicht van aanwezige soorten, functie, bescherming, overtreding, mitigatie en ontheffing Wet natuurbescherming

Soort	Functie	Bescherming	Overtreding	Mitigatie	Ontheffing
Gewone dwergvleermuis	Zomer- en winterverblijfplaats	3.5	Artikel 3.5, lid 1, 2 & 4	Ja	Ja

1 Aanleiding

1.1 Situatie

Familie Van den Hurk is voornemens om het woonhuis aan de Achterweg 33 te Rumpt te slopen en hiervoor nieuwbouw te realiseren. De nieuwbouw zal bestaan uit een twee-onder-een kapwoning aan de voorzijde van het kavel. De grote schuur blijft behouden, maar een kleine aanbouw van de schuur en een kleine houten garage wordt wel gesloopt. Ook de tuin en het weiland achter wordt opnieuw ingericht. Hiervoor wordt in samenwerking met Landschapsbeheer Gelderland een inrichtingsplan gemaakt (Wolthaus, 2022). De sloopwerkzaamheden kunnen negatieve effecten veroorzaken op ter plaatse voorkomende beschermde natuurwaarden¹. Mogelijk worden daarbij verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden.

In februari 2022 is in dit kader een verkennend natuurwaardenonderzoek (Quickscan) uitgevoerd door Bureau Viridis (Steen, 2022). Tijdens het veldbezoek zijn meerdere potentiële vaste rust- en/of verblijfplaatsen van beschermde soorten aangetroffen. Het woonhuis bevat vaste rust- en/of verblijfplaatsen van gebouw-bewonende vleermuizen en mogelijk nestplaatsen van gierzwaluw en huismus. In de aanbouw van de schuur is een mogelijk vaste rust- en verblijfplaats van steenuil aanwezig. Daarnaast kunnen algemene broedvogels tot broeden komen in de bebouwing en in de aanwezige begroeiing. Tijdens het veldbezoek zijn ook twee nesten aangetroffen van kauwtjes in het woonhuis. Nader onderzoek naar gebouw-bewonende vleermuizen en steenuil is noodzakelijk.

In dit kader heeft Bouwkundig ontwerp bureau JORDESIGN aan Ecologisch Adviesbureau Viridis opdracht gegeven een nader onderzoek uit te voeren naar gebouw-bewonende vleermuizen, gierzwaluw, huismus en steenuil middels een wettelijk verplichte natuurtoets. In Bijlage A vindt u meer informatie over de Wet natuurbescherming en overige relevante wetgeving.

1.2 Probleemstelling

Om goed voorbereid te zijn op eventueel noodzakelijke maatregelen of ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming geeft een nader onderzoek naar beschermde soorten antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Zijn in het plangebied beschermde soorten en/of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig?
- Ondervinden aanwezige beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en de benodigde werkzaamheden?
- Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?
- Is het noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen?

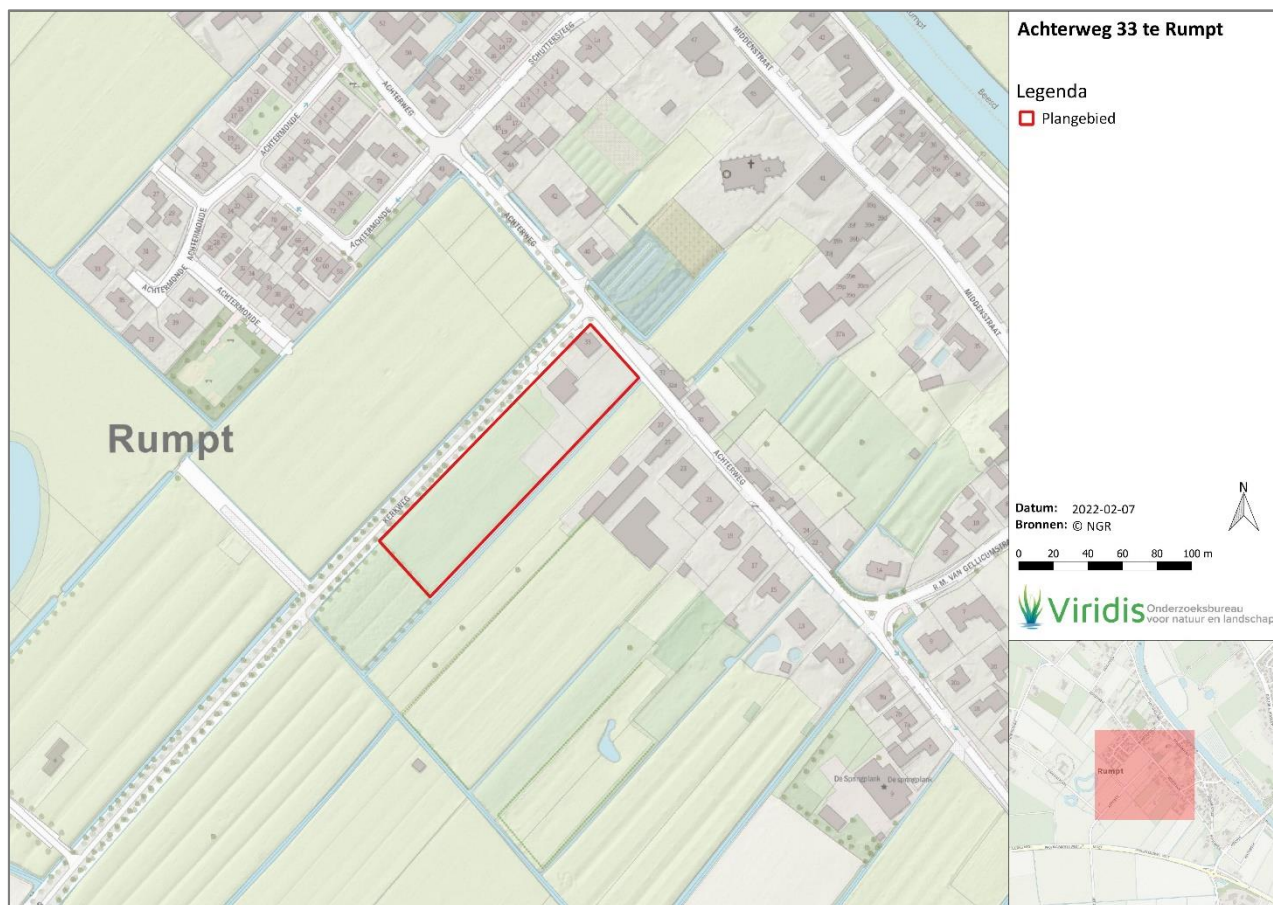
Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden om de geplande ruimtelijke ontwikkeling in overeenstemming met de Wet natuurbescherming uit te voeren.

1.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: "Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn". Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in paragraaf 1.1. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

¹ Beschermde soorten: alle onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten in de provincie Gelderland.

Figuur 1.1 | Plangebied Achterweg 33 te Rumpt.

2 Onderzoeksmethode

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen is een toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming uitgevoerd. Hiermee is de ecologische waarde van het plangebied door middel van soortspecifieke inventarisaties onderzocht. Op deze manier wordt het voorkomen van beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming bepaald. De gebruikte onderzoeksmethoden worden hieronder beschreven.

2.1 Veldonderzoek

Tijdens het veldonderzoek is het voorkomen van gebouwbewonende vleermuizen, huismus, gierzwaluw en steenuil onderzocht. De onderzoeksdata zijn per soort(groep) weergegeven in Tabel 2.1.

Indien gedurende een onderzoek naar een specifieke soortgroep andere beschermde soorten zijn waargenomen, zijn deze soorten ook meegenomen in de resultaten. Alle waarnemingen zijn digitaal vastgelegd met behulp van de software WrnPro.

De inventarisaties zijn uitgevoerd conform de door het Netwerk Groene Bureaus (NGB) ontwikkelde inventarisatieprotocollen en kennisdocumenten van BIJ12. Onderstaand volgt per (soort)groep een uitleg betreffende de gebruikte methodiek.

Tabel 2.1 | Onderzoeksdata en weersomstandigheden

Bezoekdata	Soort(groep)	Starttijd	Eindtijd	Temp (°C)	Windkracht (Bft)	Neerslag (mm)
10 maart 2022	Steenuil	18:30	21:30	7	2	Geen
27 maart 2022	Steenuil	20:00	23:00	8	2	Geen
15 april 2022	Steenuil	20:30	22:45	11	2	Geen
26 april 2022	Huismus	08:00	10:00	10	2	Geen
10 mei 2022	Huismus	08:00	10:00	15	2	Geen
16 mei 2022	Vleermuis avond	21:15	23:55	19	2	Geen
17 mei 2022	Vleermuis ochtend	2:15	5:15	15	1	Geen
6 juni 2022	Vleermuis avond en gierzwaluw	20:00	00:00	17	1	Geen
16 juni 2022	Vleermuis avond en gierzwaluw	21:00	00:30	23	2	Geen
14 juli 2022	Vleermuis avond en gierzwaluw	21:00	23:45	21	2	Geen
17 augustus 2022	Vleermuis	20:45	00:15	25	1	Geen
7 september 2022	Vleermuis	19:45	23:45	15	1	Geen

2.1.1 Vleermuizen

Ecologie

Gedurende het jaar maken vleermuizen gebruik van verschillende verblijfplaatsen die verschillende functies vervullen. Vleermuizen hebben een vaste cyclus die gedurende het jaar wordt gevolgd, waarbij deze verblijfplaatsen afhankelijk van het moment in het jaar worden gebruikt. Afhankelijk van het weer houden vleermuizen van half oktober tot maart hun winterslaap in een winterverblijfplaats. Na de winterslaap verblijven vleermuizen vaak tijdelijk in kleine groepen in tussenverblijven. Vanaf mei verzamelen de

vrouwtjes zich in kraamverblijfplaatsen en worden de jongen geboren en gezoogd. De mannen leven dan gezamenlijk of solitair in zomerverblijfplaatsen. De keuze van verblijfplaatsen is soortspecifiek. Sommige soorten, bijvoorbeeld de rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en de watervleermuis (*Myotis daubentoni*), verblijven vaak in holten of spleten in bomen en achter loshangende schors. Andere soorten, zoals laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), verblijven bijna altijd in gebouwen. Een derde soort die (in Nederland) regelmatig in gebouwen wordt aangetroffen is de ruige

dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*). Verblijfplaatsen in gebouwen kunnen onder andere gevonden worden achter gevelbetimmering, in spouwmuren, onder dakpannen, onder dakbeschot, achter boeiplanken en houten betimmeringen en in schoorstenen. In augustus, wanneer de jongen min of meer zelfstandig zijn, breekt de paartijd aan. De kraamkolonies vallen dan uiteen. Mannetjes van een aantal soorten bezetten tijdens de paartijd een paarverblijfplaats binnen een territorium, van waaruit ze vrouwtjes aantrekken om mee te paren. Hierbij maken ze gebruik van een paarroep. Afhankelijk van het weer zet dit door tot september of oktober, waarna vleermuizen weer naar hun winterverblijf vertrekken.

Onderzoeksmethode

Onderzoek naar (verblijfplaatsen van) vleermuizen is uitgevoerd volgens de richtlijnen van het vigerende Vleermuisprotocol (Netwerk Groene Bureaus, 2021). Bureau Viridis is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en hanteert de richtlijnen zoals beschreven in het protocol voor het uitvoeren van het onderzoek naar (verblijfplaatsen van) vleermuizen.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft plaatsgevonden met behulp van een batdetector met geluidsopnameapparatuur (Pettersson D240 & M500-384). Indien een soort niet in het veld op naam gebracht kon worden, zijn digitale opnames gemaakt. Deze opnames zijn vervolgens met BatExplorer gedetermineerd op soort. Daarnaast is tijdens alle vleermuisonderzoeken gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion XP28). Deze camera registreert al kleine temperatuurverschillen (vanaf een halve graad) tussen verschillende objecten, waardoor de warmere vleermuizen makkelijk te onderscheiden zijn van de koelere lucht en gebouwen.

Op basis van het vleermuisprotocol moet een gebied voldoende dekkend onderzocht worden. Als vuistregel voor een voldoende dekkend onderzoek in de kraam- en zomerperiode geldt het volgende: wanneer in de kritische periode van in- of uitvliegen meer dan een kwart van het plangebied niet valt te overzien of te beluisteren dient er een extra waarnemer te worden ingeschakeld (75% overzichtsregel). Voor elke extra waarnemer geldt dezelfde vuistregel, totdat het hele plangebied goed in beeld is. In de praktijk betekent dit dat het gehele plangebied in een ongeveer 10 minuten tijd onderzocht moet kunnen worden, waardoor het

mogelijk is om in de kritische periode van in- en uitvliegen (± 30 minuten) elke locatie binnen het plangebied minimaal driemaal aan te doen (Limpens & Rege-link, 2017). Dit betekent dat de onderzoeker niet aan één stuk door loopt, maar juist de tijd heeft om regelmatig stil te staan, waarbij meestal meerdere woningen overzien kunnen worden. Zodoende kunnen de meest veelbelovende plekken vaker dan drie keer worden aangedaan. Op deze manier kan een goed beeld worden gevormd van de verblijfplaatsen binnen een onderzoekscluster. Het totale onderzoeksgebied kon door twee onderzoekers voldoende dekkend onderzocht worden.

Om gedurende het onderzoek de trefkans van verblijfplaatsen van vleermuizen te vergroten is er vanuit het vleermuisprotocol een optimale periode voorgeschreven die tussen twee veldbezoeken ligt. Vleermuizen wisselen vaak van verblijfplaatsen, wanneer er tussen twee veldbezoeken een langere periode zit is de kans dat je een verblijfplaats mist kleiner. Bij het onderzoek naar zomer-, kraam-, en paarverblijfplaatsen is de optimale tussenliggende periode 20 dagen.

Onderzoek naar verblijfplaatsen

Als aanvulling op het vleermuisprotocol is voorafgaand aan het vleermuisonderzoek het plangebied beoordeeld op geschiktheid voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Spouwmuren of kleine openingen in gebouwen zijn normaliter jaarrond geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Er is gekeken of deze aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is ook gekeken naar eventuele sporen (o.a. keutels of vetvlekken) die op aanwezigheid van verblijfplaatsen kunnen wijzen. Op deze manier kan gerichter onderzoek worden gedaan met de batdetector.

Kraam- en zomerverblijfplaatsen

Het vleermuisonderzoek naar kraam- en zomerverblijfplaatsen in het plangebied heeft plaatsgevonden middels drie veldbezoeken (twee ochtendbezoeken en twee avondbezoeken) op 16 mei, 17 mei, 15 juni en 14 juli 2022. De avondbezoeken startten telkens kort voor zonsondergang en liepen door tot circa drie uur na zonsondergang. Het ochtendbezoek startte circa 3 uur voor zonsopkomst en liep door tot zonsopkomst. Onderzoek naar verblijfplaatsen heeft plaatsgevonden onder geschikte weersomstandigheden: avondtemperatuur $> 13^{\circ}\text{C}$, wind < 4 Bft, zie ook Tabel 2.1.

Paar- en winterverblijfplaatsen

Het vleermuisonderzoek naar paarverblijfplaatsen in het plangebied heeft plaatsgevonden middels twee bezoeken op 17 augustus en 7 september 2022. Dwergvleermuizen zijn vroeg op de avond goed waar te nemen, waarbij de vleermuizen vanaf circa een uur na zonsondergang duidelijk hun paarroep laten horen. Aangezien de woning niet ver van de Linge ligt is extra onderzoeksinspanning geleverd naar paarverblijfplaatsen van meervleermuis. Hierbij is vanaf zonsondergang gelet op uitvliegende meervleermuizen. De onderzoeken startten daarom vanaf zonsondergang tot circa middernacht. De weersomstandigheden waren geschikt voor het uitvoeren van vleermuisonderzoek met een avondtemperatuur $> 10^{\circ}\text{C}$ en $< 3\text{ Bft}$, zie ook Tabel 2.1.

Tijdens de paarperiode zwermen vleermuizen ook rond middernacht bij plekken waar ze massaal kunnen overwinteren. De dieren vliegen gedurende enige tijd (half uur) rondom de openingen waarbij deze steeds even een opening aantikken en dan weer verder vliegen. Hierbij kunnen meerdere dieren door elkaar vliegen. Gebouwen die dienst doen als massawinterverblijfplaats zijn veelal grote en hogere gebouwen (ten opzichte van omgeving). Deze gebouwen kenmerken zich door een grote omvang (minimaal 20 meter hoog), massiviteit (20.000 tot 40.000 m³), een robuuste bouwstijl waarbij baksteen is gebruikt en de aanwezigheid van diepe, spleetvormige ruimten (bijv. spouwen, dilatatievoegen, holle vloerelementen etc.) (Korsten & Brekelmans, 2013). Aangezien er in het plangebied geen gebouwen of objecten aanwezig zijn die potentieel geschikt zijn als massawinterverblijfplaats is er geen onderzoek uitgevoerd naar het middernachtzwermen van vleermuizen.

2.1.2 Broedvogels

Nesten van alle vogels zijn beschermd gedurende de periode dat ze gebruikt worden. Ook zijn de nesten van een aantal vogels jaarrond beschermd. Het betreffen vooral roofvogels en uilen, maar ook huismus en gierzwaluw. De aanwezigheid van nesten of nestlocaties van jaarrond beschermde vogels is onderzocht.

Huisumus

Voor huismus geldt dat in de periode tussen 1 april en 15 mei twee ochtendbezoeken gebracht moeten worden. Voor deze onderzoeken geldt een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen (NGB, 2017). Onderzoek naar huismus is uitgevoerd op 26 april en 10 mei 2022 (zie Tabel 2.1).

Gierzwaluw

Voor het inventariseren van gierzwaluw moeten in de periode tussen 1 juni en 15 juli drie avondbezoeken worden gebracht, waarbij de meest geschikt periode is 1 uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang (NGB, 2017). Voor deze onderzoeken geldt een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. Onderzoek naar gierzwaluw is uitgevoerd op 6 juni, 16 juni, 15 juli 2022 (zie Tabel 2.1).

Steenuil

Voor het onderzoek naar steenuil zijn drie bezoeken gepleegd in de periode van 1 februari tot 30 april (NGB, 2017). Voor deze onderzoeken geldt een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. Onderzoek naar steenuil is uitgevoerd op 10 maart, 27 maart en 15 april 2022 (zie Tabel 2.1).

2.2 Analyse

De uit het veldonderzoek verkregen verspreidingsgegevens van beschermde soorten zijn geanalyseerd om na te gaan of er bij de uitvoering van de werkzaamheden mogelijk verbodsbepalingen (art. 3.1, 3.5 of 3.10) van de Wet natuurbescherming worden overtreden. Als blijkt dat er mogelijk beschermde soorten voorkomen die negatieve effecten kunnen ondervinden van de plannen is dit beschreven. Wanneer mogelijk worden alternatieven aangeboden om negatieve effecten te voorkomen of te verzachten. Indien het voorkomen van de soorten en/of de negatieve effecten nader onderzoek behoeft wordt dit aangegeven in de toetsing.

3 Resultaten en effectenbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het veldonderzoek per soortgroep besproken. Daarbij is per soortgroep een effectenbeoordeling opgenomen waarin helder beschreven wordt of negatieve effecten op beschermde soorten te verwachten zijn en, indien van toepassing, of mitigerende maatregelen deze effecten kunnen voorkomen.

3.1 Vleermuizen

Er is tijdens het onderzoek een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld (Afbeelding 3.1). Deze bevindt zich onder het boeibord van het woonhuis. Tijdens de quickscan op 22 februari was hier al een overwinterende gewone dwergvleermuis vastgesteld (Steen, 2022). De boeibord wordt waarschijnlijk jaarrond gebruikt door de gewone dwergvleermuis. Zowel tijdens de huismusonderzoeken op 26 april en 10 mei als het vleermuisonderzoek op 16 en 17 mei is de gewone dwergvleermuis achter het boeibord vastgesteld. Daarna is de gewone dwergvleermuis niet meer waargenomen. Tijdens het najaarsonderzoek zijn geen baltsterritorium of paarverblijfplaatsen waargenomen. In de woning van Achterweg 30 is tijdens het ochtendbezoek van 17 mei een kraamkolonie van 30 gewone dwergvleermuizen vastgesteld in de spouwmuur. In de omgeving zijn tijdens het vleermuisonderzoek meerdere gewone dwergvleermuizen gehoord die de bomen langs de Kerkweg gebruiken als vliegroute. Waarschijnlijk zijn dit dieren van de kraamkolonie van Achterweg 30. De bomen langs de Kerkweg vormen waarschijnlijk een essentiële vliegroute voor deze kolonie.

Afbeelding 3.1 | Verblijfplaats van gewone dwergvleermuis achter boeibord achterzijde woning.

Effectbeoordeling

Bij uitvoering van de sloopwerkzaamheden worden verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn (art. 3.5, lid 1, 2 en 4 van de Wet natuurbescherming) overtreden, omdat de aangetroffen beschermde zomer- en winterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis verloren zal gaan. Daarnaast is niet met zekerheid uit te sluiten dat vleermuizen worden verwond of gedood. Om de werkzaamheden in overeenstemming met de Wet natuurbescherming uit te kunnen voeren is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen uit te voeren. Deze worden beschreven in hoofdstuk 5.

3.2 Vogels

Er zijn binnen het plangebied geen waarnemingen gedaan van steenuil. Opvallend is ook dat tijdens alle bezoeken geen steenuilen zijn waargenomen in de directe omgeving van het plangebied. De bekende verblijfplaats uit 2019 (Bleijerveld, 2019) is niet meer vastgesteld. Wel is een territorium vastgesteld op ruim 400 meter van het plangebied bij de boerderij aan de Achterweg 58. Het is uitgesloten dat er nest- of rustplaatsen van steenuil in het plangebied aanwezig zijn.

Ondanks dat het woonhuis en de schuur geschikt zijn als broedlocatie voor huismus en gierzwaluw zijn tijdens het veldonderzoek geen verblijfplaatsen van huismussen of gierzwaluwen vastgesteld. Het is

daarom uitgesloten dat huismussen en gierzwaluwen in het plangebied broeden.

Verder kunnen algemene (niet jaarrond beschermde) broedvogels tot broeden in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn twee nesten aangetroffen van kauwtjes in het woonhuis. Deze vogelnesten zijn beschermd gedurende de periode dat ze in gebruik zijn, dat wil zeggen in de broed- en nestperiode.

Effectbeoordeling

Nest- of rustplaatsen van huismus, gierzwaluw of steenuil zijn in de te slopen woning en gedeeltelijk te slopen schuur niet aangetroffen. Het is daarom uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken op nest- of rustplaatsen van deze soorten.

Wel is het mogelijk dat algemene (niet jaarrond beschermde) vogels tot broeden komen in het plangebied en hierdoor tijdens de werkzaamheden worden verstoord of dat nesten verloren gaan. Om negatieve effecten te voorkomen of te verzachten dienen mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. De mitigerende maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 5. Voor het vernietigen van deze nesten wordt geen ontheffing afgegeven, waardoor het noodzakelijk is om buiten het broedseizoen te werken. Verder is er voor algemene broedvogels geen ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Daarnaast worden door de eigenaar aanvullende maatregelen genomen voor de steenuil. Op het terrein worden twee steenuilkasten geplaatst.

4 Conclusie

4.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Om na te gaan of door de ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming al dan niet overtreden worden, worden de onderzoeksvragen onderstaand beantwoord.

- Zijn in het plangebied beschermde soorten en/of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig of te verwachten?

Ja, er zijn beschermde soorten aangetroffen binnen de begrenzing van het plangebied. In het plangebied is één zomer- en winterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig. Verder komen er kauwtjes tot broeden onder het dak van het woonhuis. Ook andere niet jaarrond beschermde vogels kunnen tot broeden komen in het plangebied.

- Ondervinden aanwezige beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en de benodigde werkzaamheden?

Ja, door de sloopwerkzaamheden gaat één zomer- en winterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis verloren. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden tijdens het broedseizoen ondervinden algemene (niet jaarrond beschermde) broedvogels schade zoals verstoring of vernietiging van nesten door de geplande werkzaamheden.

- Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?

Ja, door het nemen van de juiste mitigerende maatregelen worden negatieve effecten zoveel mogelijk voorkomen. De mitigerende maatregelen, zoals beschreven in het activiteitenplan (hoofdstuk 5) van dit rapport, zijn noodzakelijk om de voorgenomen werkzaamheden in overeenstemming met de Wet natuurbescherming te kunnen uitvoeren.

- Is het noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen?

Ja, er moet een ontheffing aangevraagd worden. Door de sloopwerkzaamheden gaat één zomer- en winterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis verloren. Dit is een overtreding van artikel 3.5, lid 2 en 4 van de Wet natuurbescherming. Daarnaast is niet met zekerheid uit te sluiten dat een dier wordt verwond of gedood. Dit is een overtreding van artikel 3.5 lid 1 van de Wet Natuurbescherming.

4.2 Conclusie

Omdat negatieve effecten, ondanks het nemen van mitigerende maatregelen niet in alle gevallen geheel te voorkomen zijn door de aard van de werkzaamheden, is het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

5 Activiteitenplan

Het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming is het 'nee, tenzij', dat wil zeggen dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met behulp van een ontheffing waarvoor de bevoegdheid voor het verlenen van een dergelijke ontheffing bij de provincies ligt. Onderstaand zijn de voor het onderhavige project relevante (verbods-)artikelen genoemd. Daarbij is beschreven met welke mitigerende maatregelen er invulling wordt gegeven aan het voorkomen dan wel het verminderen van negatieve effecten op zowel soort- als populatieniveau. Hierbij wordt de volgende onderzoeksvraag beantwoord:

- Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?

5.1.1 Algemene maatregelen

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de algemene zorgverplichting opgenomen. In dit artikel is beschreven dat eenieder verplicht is om voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De algemene zorgplicht geldt te allen tijde bij het uitvoeren van werkzaamheden, ongeacht of deze te typeren zijn als ruimtelijke ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud en ongeacht of er beschermde soorten aanwezig zijn. Dit laatste wil dus zeggen dat ook als er geen beschermde soorten voorkomen de algemene zorgverplichting toch in acht genomen dient te worden. Hiervoor dienen algemene mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Deze algemene mitigerende maatregelen zijn onderstaand beschreven en gelden voor het gehele plangebied.

- De werkzaamheden dienen door een ter zake kundige ecooloog begeleid te worden. Hierdoor wordt gewaarborgd dat de maatregelen op een juiste manier uitgevoerd worden en zo wordt er tevens invulling gegeven aan de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming). In Bijlage C is beschreven wat door het Ministerie

van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaan wordt onder een ter zake kundige;

- Er moet een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de werklocatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend zijn;
- Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform het ecologisch werkprotocol worden uitgevoerd. Mochten er zich gedurende de werkzaamheden ten aanzien van beschermde soorten onvoorziene omstandigheden voordoen, wordt direct contact opgenomen met de ter zake kundige ecooloog;
- Voor alle werkzaamheden geldt dat algemene, niet jaarrond beschermde broedvogels in of om de gebouwen tot broeden kunnen komen. Deze vogelnesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen gedurende de broed- en nestperiode;
- De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn beschermd.
- Wanneer er geen vogels nestelen en de overige negatieve effecten zijn gemitigeerd, kan er begonnen worden met de ingreep. Indien broedgevallen aanwezig zijn, dient, in overleg met de ter zake kundige ecooloog, een andere periode voor de werkzaamheden vastgesteld te worden;
- Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde nesten gedurende de broed- en nestperiode. Voor verlaten nestplaatsen geldt dit niet;
- Het is in dit kader aan te bevelen om de werkzaamheden voor zover dat mogelijk is buiten de broedperiode om uit te voeren;
- Indien dit niet mogelijk is, dient de directe omgeving van de woningen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, voorafgaande aan de sloop gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van algemene broedgevallen. Dit is uiteraard uitsluitend nodig wanneer negatieve effecten op algemene broedvogels zijn te verwachten.

5.1.2 Voorkomen van doden

In lid 1 van de artikelen 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming staat beschreven dat het verboden is om beschermde dieren opzettelijk te doden. Het uitvoeren van werkzaamheden en ruimtelijke ingrepen waarbij aanwezige dieren verwond of zelfs gedood kunnen worden, houdt een overtreding van deze artikelen in. Het is daarom noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen om dit zo veel als mogelijk te voorkomen. Ondanks het toepassen van de mogelijke mitigatie ter voorkoming van het doden van dieren kan realistisch gezien nooit 100% gegarandeerd worden dat geen dieren gedood worden tijdens de geplande werkzaamheden. De maatregelen zorgen vooral voor het mitigeren van effecten op korte termijn, d.w.z. dat de maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel verminderen van effecten voorafgaand aan en tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. De maatregelen worden volgens een vast stramien uitgevoerd, conform de bestaande kennisdocumenten.

Vleermuizen

- Voor de sloop (als de alternatieve verblijfplaatsen zijn aangeboden (zie paragraaf 5.1.3)) dient het woonhuis ongeschikt gemaakt te worden voor vleermuizen door middel van:
 - Het verwijderen van het boeibord ('s avonds).
 - Het verwijderen van losse elementen als houten dakranden, loodslabben en regenpijpen.
 - Het verwijderen van de eerste twee rijen dakpannen.
- Het ongeschikt maken dient bij voorkeur te gebeuren bij een temperatuur van minimaal 18 graden om te voorkomen dat de vleermuis zich tijdens verstoring dood houdt (akinese). Bij temperaturen boven de 18 graden zal een vleermuis eerder geneigd zijn weg te vliegen wanneer het verstoord wordt. Dit vermindert de kans op verwondingen bij vleermuizen.
- Bovenstaande ingrepen om het gebouw ongeschikt te maken dienen in het bijzijn van een ter zake kundig ecooloog te worden uitgevoerd en op een moment wanneer er de drie daarop volgende nachten een temperatuur wordt verwacht van minimaal 10° C. Bij zulke omstandigheden zijn vleermuizen actief en verlaten ze hun verblijfplaats.
- Het ongeschikt maken dient bovendien te worden gedaan in de minst gevoelige periode van vleermuizen, bij voorkeur buiten de winterrust- en

kraamperiode. D.w.z. tussen 1 april t/m 1 mei en/of tussen 1 augustus t/m 1 november.

- Er wordt door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd of het gebouw na het ongeschikt maken nog in gebruik is door vleermuizen.

5.1.3 Alternatieve verblijfplaatsen

Het uitvoeren van werkzaamheden waarbij verblijfplaatsen van vleermuizen beschadigd of vernield worden, houdt een overtreding van artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming in.

De aanwezige verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis gaan door de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied verloren. De functionaliteit zal, indien geen maatregelen genomen worden, verloren gaan. Het is daarom noodzakelijk om dit verlies van verblijfplaats te mitigeren. De maatregelen zorgen met name voor het mitigeren van effecten *op lange termijn*, d.w.z. dat de mitigerende maatregelen voornamelijk gericht zijn op het voorkomen dan wel het verminderen van negatieve effecten op de verblijfplaats die als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden vernietigd worden.

Tijdelijke alternatieven vleermuizen

- Er moeten minimaal 4 tijdelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden. Hiertoe zijn er tijdelijke verblijfplaatsen aangeboden aan de schuur op verschillende windrichtingen. Het gaat om het type VK MP 06 (Afbeelding 2.1).
- De tijdelijk alternatieve verblijfplaatsen zijn op 13 mei 2022 geplaatst. Op deze manier wordt voldaan aan de drie maanden gewenningsperiode als de werkzaamheden in het voorjaar van 2023 zullen starten.

Afbeelding 2.1 | Tijdelijke vleermuiskast aan de schuur van het type VK MP 06.

Permanente alternatieven vleermuizen

- Er moeten minimaal 4 permanente zomer- en winterverblijfplaatsen voor vleermuizen worden aangeboden. Hiertoe wordt er maatwerk toegepast.
- Aan beide kopgevels van de schuur worden houten gevelbetimmering gerealiseerd die geschikt zijn voor vleermuizen (Afbeelding 2.2 en Afbeelding 2.3). De ruimte achter de betimmering wordt toegankelijk gemaakt voor vleermuizen door een opening van 20 mm vrij te houden tussen de gevel en de betimmering. De houten gevelbetimmering zal van onderen open zijn of er zal om de meter een opening van 50 mm breed en 20 mm diep aanwezig zijn. Gewone dwergvleermuis maakt hier gebruik van, de dieren kunnen hangen aan de gevel achter de betimmering. De schuur wordt

aan de kopse kanten niet verlicht. Hierdoor wordt ver boven de benodigde 'compensatiefactor 4' gemitigeerd.

- De houten gevelbetimmering wordt uiterlijk vóór 1 april 2023 gerealiseerd.

Steenuil

- Aanvullend worden er twee steenuilkasten geplaatst op het terrein volgens het plan van Stichting Landschapsbeheer Gelderland (Wolthaus, 2022) . Deze kasten worden geleverd voor de vogelwerkgroep West-Betuwe.

Tabel 2.1 | De kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis. In deze periode mogen er geen werkzaamheden plaatsvinden die negatieve invloed hebben op de gewone dwergvleermuis.

Soort(groep)	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
Gewone dwergvleermuis												

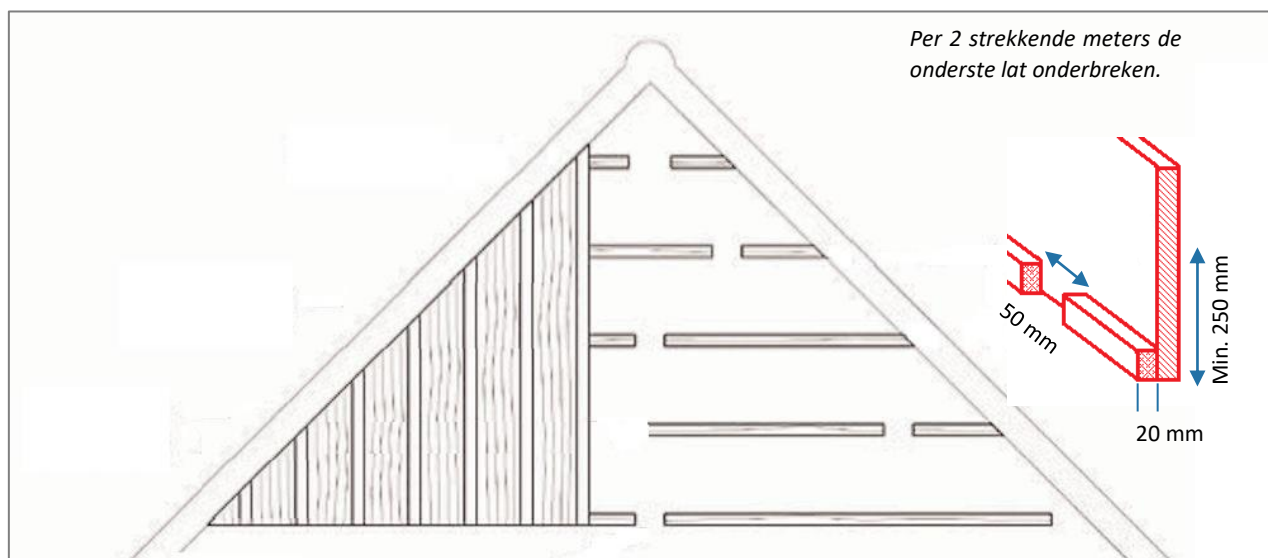
Tabel 2.2 | Planning van de uit te voeren werkzaamheden. Hierbij is rekening gehouden met de kwetsbare periodes en gewenningsperiodes voor de beschermde soorten.

Werkzaamheden voor de beschermde soorten																									
Werkzaamheden	Jaar	2022												2023											
		J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Realiseren tijdelijke verblijfplaatsen vleermuizen																									
Gewenningsperiode vleermuizen																									
Realiseren permanente verblijfplaatsen vleermuizen																									
Ongeschikt maken vleermuizen																									
Start werkzaamheden																									

Afbeelding 2.2 | Locatie van de houten gevelbetimmering geschikt voor vleermuizen.

Afbeelding 2.3 | Detailtekening houten gevelbetimmering.

6 Ontheffingsaanvraag

Om een ontheffing van de Wet natuurbescherming te kunnen verkrijgen moet het project aan een aantal criteria voldoen. Zo mag de activiteit geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van de populatie van de aanwezige soorten, er is geen alternatieve bevredigende oplossing mogelijk en het project moet voldoen aan ten minste één van de in artikel 3.8 genoemde wettelijke belangen wanneer effecten op vleermuizen worden verwacht. In paragraaf 6.1 wordt beschreven wat de effecten van de werkzaamheden op de gunstige staat van instandhouding van de populaties van de aangetroffen soort is. Het gaat dan om de instandhouding van de populatie op lokaal niveau beschouwd. In paragraaf 6.2 en 6.3 worden de andere twee ontheffingscriteria besproken.

De mitigerende maatregelen zijn uitgewerkt in hoofdstuk 5. Het is noodzakelijk om deze mitigerende maatregelen in acht te nemen voorafgaande en gedurende het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden aan de woning, om de werkzaamheden in overeenstemming met de Wet natuurbescherming uit te voeren.

Omdat negatieve effecten, ondanks het nemen van mitigerende maatregelen, niet in alle gevallen geheel te voorkomen zijn door de aard van de werkzaamheden is het aanvragen van een ontheffing van de voorgenome wet noodzakelijk.

Tabel 6.1 | Overzicht van de voorgestelde handelingen waar het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is. GD=gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ZV = zomer- en winterverblijfplaats voor compensatie en mitigatie van negatieve effecten, zie hoofdstuk 5.

Ontheffing Wet natuurbescherming			
Artikel	Soorten	Functie	Overtreding
3.5, lid 1	GD		Het incidenteel doden van dieren, ondanks alle voorgestelde mitigatie is voorkomen van doden nooit 100% uit te sluiten.
3.5, Lid 2	GD	ZV	Het verstoren van vleermuizen door de huidige verblijfplaatsen ongeschikt te maken in de minst kwetsbare periode voorafgaand aan de sloop.
3.5, Lid 4	GD	ZV	Het vernietigen van verblijfplaatsen door de huidige verblijfplaatsen ongeschikt te maken in de minst kwetsbare periode voorafgaand aan de sloop.

6.1 Staat van instandhouding

Om ontheffing voor de werkzaamheden te kunnen krijgen moet aangetoond worden dat de activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding (GSVI) van de populatie van de aanwezige soorten. Er wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen de landelijke, regionale en lokale staat van instandhouding. Deze wordt hieronder per soort uitgewerkt.

6.1.1 Gewone dwergvleermuis

Landelijk

De gewone dwergvleermuis is de meest wijdverspreide en de meest algemene vleermuissoort in Nederland. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren. Het project Meetnet Vleermuis

Transect Tellingen (NEM VTT) probeert informatie te geven over de populatieontwikkeling van o.a. de gewone dwergvleermuis. Het meetnet draait pas sinds 2013 en laat nog geen betrouwbare trend zien, maar geeft in de laatste 9 jaar wel een indicatie van een lichte toename (CBS, 2021). De landelijke staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis wordt beoordeeld als gunstig.

Regionaal en lokaal

De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in Rumpt is niet exact bekend. Er zijn onvoldoende gegevens bekend om de exacte staat van instandhouding op lokaal niveau aan te geven. Uit eerdere onderzoeken zijn twee kraamkolonies bekend aan de Achtermonde en de Achterweg (Steen, 2020).

Verder zijn enkele zomer- en paarverblijfplaatsen bekend. Gezien de waarnemingen en de aanwezigheid van bebouwing in de omgeving wordt er vanuit gegaan dat de gewone dwergvleermuis hier een stabiele populatie heeft.

6.1.2 Invloed werkzaamheden op GSVI

Zowel voorafgaand als tijdens het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden aan de woningen worden mitigerende maatregelen toegepast die ervoor zorgen dat de aanwezige populaties kunnen worden behouden tijdens en na de uitvoering van de werkzaamheden. Door middel van de planning van werkzaamheden buiten kwetsbare periodes en het aanbrengen van voorzieningen, rekening houdend met gewenningsperiodes wordt de functionaliteit van de verblijfplaats niet wezenlijk aangetast, waardoor er geen permanent negatieve effecten optreden ten aanzien van de aanwezige populaties. De gevolgen van de ingreep zijn lokaal en hebben enkel effecten op het individu en niet op de populatie. Door het uitvoeren van de juiste mitigerende maatregelen is er daardoor dus geen sprake van een wezenlijk effect op de staat van instandhouding.

De omgeving van het plangebied zal niet aangetast worden door de werkzaamheden. Groene structuren die kunnen dienen als foerageergebied of vliegroute worden niet aangetast door de werkzaamheden waardoor, in combinatie met de uit te voeren mitigerende maatregelen, het functionele leefgebied behouden blijft. Dit betekent dat de lokale populaties geen negatieve effecten ondervinden en er geen sprake is van een afname van staat van instandhouding gedurende en na afloop van de werkzaamheden.

6.2 Wettelijk belang

In onderhavig geval is een onderbouwing van belang 3, uit artikel 3.8, lid 5 (Habitatrichtlijn) voldoende om aan de ontheffingsverlening ten grondslag te liggen. Door het realiseren van de werkzaamheden zullen geen permanente negatieve effecten optreden ten aanzien van de aanwezige populaties.

6.2.1 Belang 3, artikel 3.8 (Habitatrichtlijn)

“in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”

Op het huidige perceel staat een verouderde woning uit 1962. Deze dient gesloopt te worden om nieuwbouw te kunnen realiseren. De verouderde woning voldoet niet meer aan de hedendaagse kwaliteitseisen op het gebied van veiligheid, duurzaamheid en energiebesparing. De nieuwbouw zal voldoen aan de nieuwe en strengere eisen op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing. Energiebesparing heeft een gunstig effect op het (leef)milieu; het leidt tot een vermindering van het benodigde gebruik van fossiele brandstoffen en tot een afname van voor mens en milieu schadelijke emissies. Deze lagere emissies leiden tot een verbeterde luchtkwaliteit en dit heeft een positief effect op de volksgezondheid. Een energie-onzuinige woning leidt naast de negatieve milieueffecten ook tot hoge woonkosten voor de eigenaar. Energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het wonen, wat van groot belang is voor de koopkracht van de eigenaar.

Het college van burgemeester en wethouders van de Gemeente West Betuwe heeft daarnaast op 6 september 2022 besloten om in principe medewerking te verlenen aan het verzoek van de heren R. van den Hurk en E. van den Hurk voor het realiseren van een twee-onder-één kap woning op de ontwikkellocatie Achterweg 33 te Rumpt. Op deze locatie wordt het bestaande woonhuis, een kleine houten garage en enige overige opstallen gesloopt.

De aanleiding, motivatie voor dit nu gehonoreerde verzoek is het volgende. Dhr E. van den Hurk en zijn vrouw hebben een zoon Dennie (geboren 14-11-2002, WLZ-indicatie) welke ernstig gehandicapt is en sinds 2021 bijna volledig thuis woont. Dennie is in 2020 geopereerd aan zijn heupen en kan sindsdien niet meer lopen en wordt de zorgbehoefte steeds groter. Hun huidige huis is gedateerd en niet goed aanpasbaar. Omdat Dennie volledig afhankelijk is van anderen voor de dagelijkse levensverrichtingen is er continue toezicht nodig. De ouders van Dennie zijn zwaar belast met de zorg voor hem. Er moet continue iemand bij hem aanwezig zijn en dit beperkt de ouders in het dagelijkse leven. De ouders van Dennie hebben het idee opgevat om samen met de broer en schoonzus van de vader, Dennie te willen verzorgen. Om dit te bewerkstelligen is het verzoek ingediend om een woning die dubbel bewoond kan worden op het perceel Achterweg 33 te Rumpt welke in het bezit is van de familie.

Het team Sociaal van de Gemeente West Betuwe heeft dit verzoek als een positieve en wenselijke ontwikkeling onderschreven. Door deze constructie

wordt de intensieve ondersteuning van Dennie verdeeld over 4 personen en kunnen de ouders aanzienlijk worden ontlast. Daarnaast kan in het nieuwe huis rekening worden gehouden met de zorgbehoefte van Dennie en toegang tot de essentiële woonruimten.

6.3 Alternatievenafweging

Voorafgaand aan de planvorming is er een afweging van de alternatieven geweest. Bij deze afweging wordt er gekeken of de werkzaamheden op een andere locatie, ander tijdspad of op een andere manier uit te voeren zijn zodat de negatieve effecten op beschermde soorten voorkomen worden. Hieronder wordt de alternatievenafweging toegelicht.

6.3.1 Alternatieve locatie

Het project voorziet de sloop van het woonhuis aan de Achterweg 33, die zich in een slechte staat bevindt. Het project kan derhalve niet op een andere locatie uitgevoerd worden. Uitvoering van een vergelijkbaar project op een andere locatie zal ook dezelfde of meer verstoring van dezelfde soorten veroorzaken. Bekend is immers dat vleermuissoorten in vergelijkbare aantallen in andere woningen en gebouwen in de dorpen voorkomen.

6.3.2 Alternatieve planning

Bij de planning van de werkzaamheden wordt steeds rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten. Voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld door een ecologisch deskundige. In overleg met de uitvoerende partij zal in het werkprotocol een planning worden opgenomen waarin de kwetsbare

perioden en de gewenningsperioden voor alternatieve verblijfplaatsen ingecalculereerd wordt.

6.3.3 Alternatieve wijze van uitvoering

Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen dan wel te verminderen. De werkzaamheden worden in de meest gunstige periode uitgevoerd, dat wil zeggen in de minst kwetsbare periode van de beschermde soorten. Er worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen dan wel te verminderen. Deze maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 5.

6.4 Cumulatieve effecten

Er zijn in de omgeving geen andere projecten bekend die invloed hebben op verblijfplaatsen van vleermuizen. Wel is algemeen bekend dat vleermuizen in de bebouwde omgeving voorkomen. In het klimaatakkoord heeft Nederland zich ten doel gesteld om in 2022 minimaal 50.000 bestaande woningen te isoleren. Dit aantal loopt op tot 200.000 woningen in 2030. Particuliere initiatieven t.a.v. na-isolatie houden zelden rekening met de in de Wet natuurbescherming beschermde gebouwbewonende soorten (o.a. de gewone dwergvleermuis). Veel voor deze soorten schadelijke handelingen kunnen vergunningsvrij worden uitgevoerd en blijven daardoor vrij onopgemerkt. Het gaat hierbij om het doden van vleermuizen (door insluiting), het verstoren van vleermuizen en het vernietigen van verblijfplaatsen. De kans is groot dat dit in de omgeving van het plangebied ook plaatsvindt of heeft plaatsgevonden en de lokale populatie van de gewone dwergvleermuis onder druk staat.

7 Literatuurlijst

7.1 Literatuur

Bleijerveld, 2019. Quick Scan Flora en Fauna Kerkweg Rumpt. Bureau Bleijerveld. 2e concept.

Limpens, H. G.J.A. & J. Regelink, 2017. Cursus vleermuizen en Planologie, Zoogdiervereniging.

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol maart 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017).

Steen, W.A., 2020. Vleermuis- en broedvogelonderzoek KleurrijkWonen complex 102800 te Rumpt. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR- 2020-070.

Steen, W.A., 2020. Vleermuis- en broedvogelonderzoek KleurrijkWonen complex 102780 te Rumpt

Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR- 2020-070.

Steen, W.A., 2020. Vleermuis- en broedvogelonderzoek KleurrijkWonen complex 102770 te Rumpt. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR- 2020-070.

Steen, W.A., 2022. Quickscan Wet natuurbescherming Achterweg 33 te Rumpt. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2022-048.

Wolthaus, F., 2022. Uw natuurerfplan. Voor versterking van het landschap en de biodiversiteit. Achterweg 33 te Rumpt. Stichting Landschapsbeheer Gelderland.

7.2 Literatuur

Nationale Databank Flora en Fauna
Via www.ndff-ecogrid.nl/

Bijlage A. Wettelijk kader

Wet Natuurbescherming

De natuurwetgeving voor Nederland is per 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet, de Flora- en Faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming heeft als doel bescherming, herstel en ontwikkeling van natuur zonder stijging van de lasten voor bedrijven en burgers. Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de Provincies. Deze decentralisatie houdt in dat de provincies nu o.a. verantwoordelijk zijn voor het toetsen van ontheffingsaanvragen. RVO is het bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffing of vrijstellingen voor activiteiten en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk.

Naast de Wet natuurbescherming bestaat in Nederland het Natuur Netwerk Nederland, waarvoor de provincies beleid maken.

Binnen de wet zijn de beschermingsregimes voor Natura 2000-gebieden, soortbescherming en houtopstanden als afzonderlijke hoofdstukken opgenomen, waardoor de wet via duidelijke en eenvoudige regels voorziet in een heldere implementatie van de Europese natuurbeschermingsrichtlijnen.

Zorgplicht

Voor alle Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten (mét en zonder beschermstatus) is de zorgplicht van kracht (artikel 1.11). De zorgplichtbepaling houdt in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt aan Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurmonumenten en in het wild levende planten en dieren, evenals voor hun directe leefomgeving dergelijke handelingen achterwege laat, mitigerende maatregelen neemt of compenserende maatregelen neemt.

Natura 2000-gebieden

De wetgeving met betrekking tot Natura 2000-gebieden is vastgelegd in Hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden.

Het ondernemen van projecten, plannen of activiteiten in en in de omgeving van een Natura 2000-gebied kan mogelijk leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Indien het niet mogelijk is om negatieve effecten op voorhand uit te sluiten, dan is er mogelijk sprake van een vergunningsplicht en moet een habitattoets uitgevoerd worden. In een habitattoets worden de projecten, plannen of activiteiten getoetst op hun invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en/of (onder bepaalde voorwaarden) toestemming voor de uitvoering kan worden verleend. Deze toetsing kan bestaan uit drie onderdelen;

- Voortoets;
- Passende Beoordeling;
- ADC-toets.

Voortoets

Middels een *Voortoets* wordt onderzocht of de ingrepen (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen binnen de Natura 2000-gebieden. De Voortoets bestaat uit een beschrijving van het plan of project, de te verwachten effecten binnen en buiten het Natura 2000-gebied, en een analyse of daarbij (mogelijkerwijs) sprake is van significante effecten. In deze analyse mogen mitigerende en compenserende maatregelen niet meegenomen worden (Zie Kader 1, Mitigerende en compenserende maatregelen). Indien niet kan worden uitgesloten dat er significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen optreden moet een Passende Beoordeling worden opgesteld. Indien er zeker geen significant negatief effect is te verwachten dan is er geen vergunning nodig, bij het indienen van een aanvraag

wordt er een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag.

Kader 1 | Mitigerende en compenserende maatregelen

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen die de schadelijke gevolgen die rechtstreeks uit een plan of project voortvloeien, voorkomen of verminderen. Het doel van dergelijke maatregelen is het voorkomen van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied.

Compenserende maatregelen zijn maatregelen die de aantasting (significante effecten) op de aangewezen habitats en -soorten in een natura 2000-gebied als gevolg van een project of plan compenseren.

Passende beoordeling

Indien uit de Voortoets blijkt dat er een kans is op een significant negatief effect, dient er een *Passende Beoordeling* uitgevoerd te worden. Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de beoordeling, compenserende maatregelen niet. Indien uit deze toetsing blijkt de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aangetast worden kan een vergunning worden verleend en kan het plan vastgesteld worden. Blijkt er echter dat er werkelijk sprake is van mogelijk significante effecten dan wordt een vergunning alleen afgegeven indien er geen Alternatieven zijn, er Dwingende redenen van groot openbaar belang zijn en er Compensatie plaatsvindt: de ADC-toets.

ADC-toets

Indien negatieve effecten niet uit te sluiten zijn, kan het plan alleen vastgesteld en vergund worden indien wordt voldaan aan elk van de volgende voorwaarden (artikel 2.8-4)

- Er zijn geen Alternatieve oplossingen
- Het project wordt uitgevoerd onder Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard
- Er worden Compenserende maatregelen getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Soortbescherming

Het hoofdstuk 3 'Soortbescherming' uit de Wet natuurbescherming bestaat uit drie aparte beschermingsregimes, ook wel de passieve soortbescherming genoemd: 1) de Vogelrichtlijn; 2) de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en; 3) nationaal beschermde soorten. Voor deze drie beschermingsregimes gelden verschillende verboden en wettelijke belangen voor een ontheffingsaanvraag.

Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

Voor van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen (Zie kader 2, Opzettelijkheid en Kader 3, Verstoring en vernietiging door verstoring):

- opzettelijk doden en vangen van vogels;
- opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren;
- eieren rapen en onder zich hebben;
- opzettelijk verstoren van vogels;
- het verbod onder 4 is niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijk invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de populatie.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.3, lid 4:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten;
- het selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van bepaalde vogels.

Kader 2 | Opzettelijkheid in de Wet Natuurbescherming

Opzettelijkheid

Een situatie waarbij iemand een handeling verricht waarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt wordt dat deze gedraging leidt tot overtreding van een verbod, ook als een kwade intentie ontbreekt.

Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Voor in het wild levende dieren van soorten, genoemd in de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, gelden de volgende verbodsbepalingen (Zie kader 2, Opzettelijkheid en Kader 3, Verstoring en vernietiging door verstoring):

1. opzettelijk doden en vangen;
2. opzettelijk verstoren;
3. opzettelijk vernielen of rapen eieren;
4. opzettelijk beschadigen of vernielen voortplantings- of rustplaatsen;
5. opzettelijk plukken of vernielen planten.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.8, lid 5:

1. ter bescherming van flora en fauna, en instandhouding van natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wettelijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of de daartoe benodigde kweek;
5. op selectieve wijze een aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben.

Nationale beschermde soorten (artikel 3.10)

Voor in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de Wet natuurbescherming bijlage, onderdeel A gelden de volgende verbodsbepalingen:

- a. opzettelijk doden of vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vaatplanten van de soorten, genoemd in de Wet natuurbescherming bijlage, onderdeel B gelden de volgende verbodsbepalingen:

- c. in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.8 lid 5 en artikel 3.10, lid 2:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling;
- b. ter voorkoming van schade of overlast;
- c. ter beperking van de omvang van populaties;
- d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden;
- e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud landbouw of bossen;
- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelten, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- h. in het algemeen belang, of
- i. bestendig gebruik.

Kader 3 | Verstoring en vernietiging door verstoring

Ecologische verstoring

In ecologisch opzicht is verstoring een verandering door het toedoen van mensen in hoe een dier gebruik kan maken van essentiële hulpbronnen. Het kan hierbij ook gaan om een verandering in de perceptie van het dier. Dit betreft voornamelijk de toegang tot voedselbronnen en nest- of verblijfplaatsen (Gill, 2007). Dit is vaak een tijdelijke verstoring van individuen, wat soms ook kan leiden tot negatieve effecten op populatieniveau (Bejder et al. 2009).

Juridische verstoring

Verstoring is in juridisch opzicht een relatief begrip. Sommige versturende handelingen zijn per definitie tijdelijk, de hierdoor optredende verstoring is dus hooguit tijdelijk en kortdurend. Niet elke (tijdelijke) verstoring is een verstoring in de zin van de wet. Uit jurisprudentie (zie bronnen) kan worden afgeleid dat een (tijdelijke) verstoring, waarbij dieren zich (tijdelijk) aan een veranderde leefomgeving moeten aanpassen, niet leidt tot een opzettelijke verstoring in het kader van de Wet natuurbescherming.

Wanneer verstoring leidt tot vernietiging

Wanneer een verstoring van dusdanig duur of intensiteit is kan het voorkomen dat dieren hun nest of verblijfplaats permanent verlaten. In deze gevallen is er juridisch sprake van het vernietigen van een nest of verblijfplaats en worden verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden.

Actieve soortbescherming

Naast de passieve soortbescherming zijn provincies wettelijk verplicht om soorten te beschermen middels de Natuurvisie (artikel 1.7) en de actieve soortbescherming (artikel 1.12). In het kader van deze actieve bescherming kunnen de provincies de lijst met beschermde soorten uitbreiden en/of gebieden aanwijzen waarvoor een extra inspanning nodig is om de staat van instandhouding van populaties te behouden of te herstellen.

Vogellijst

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd in het kader van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1). De nesten van vogels zijn beschermd als ze door de vogels in gebruik

zijn, zowel in als buiten de gangbare broedperiode (15 maart tot 15 juli). De meeste vogels maken elk jaar een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De nesten van deze vogelsoorten zijn jaarrond beschermd waardoor de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar van toepassing zijn (zie Kader 4, Jaarrond beschermde vogelnesten en Tabel 1). De wetgever verstaat onder verblijfplaatsen van vogels ook nesten en holtes waar de vogels ook buiten de broedtijd regelmatig verblijven.

Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming (voorheen Boswet). Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet. De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer ontheffing van de herbeplantingsplicht kan worden verleend. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Wet natuurbescherming beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwde kom. Waar de grens van

de “bebouwde kom Wet natuurbescherming” ligt, wordt bepaald door de gemeenteraad. Dit valt vaak min of meer gelijk met de ‘bebouwde kom Verkeerswet’, maar kan afwijken. Binnen de bebouwde kom geldt meestal een kapverbod op grond van de algemene plaatselijke verordening (APV) of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan

Ontheffing, vergunning of vrijstelling

Het is mogelijk om voor de in de Wet natuurbescherming vermelde verboden een ontheffing of vergunning aan te vragen. Er kan alleen een ontheffing verleend worden als er aan drie criteria is voldaan:

- Er is geen alternatieve bevredigende oplossing mogelijk;
- Er moet sprake zijn van een wettelijk belang behorend bij het artikel dat overtreden wordt;
- Er mag geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de populatie plaatsvinden.

Vrijstelling

Het is niet altijd nodig om een ontheffing aan te vragen wanneer er gevolgen voor beschermde planten- en diersoorten optreden. Er zijn verschillende soorten vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden indien strikt en aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode.

De zorgplicht blijft ook bij het werken via een gedragscode onverminderd van kracht. Naast de gedragscode is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling te krijgen (artikel 3.11). Deze ministeriële regelingen zijn opgesteld door Gedeputeerde Staten als vrijstellingslijsten. Zie Tabel 2 voor een overzicht voor de vrijgestelde soorten per provincie.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Naast de Wet natuurbescherming bestaat in Nederland het Natuur Netwerk Nederland, waarvoor de provincies beleid maken (NNN). Het NNN is ruimtelijk in de Provinciale Structuurvisie vastgelegd. Het vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden. Ook de beheersgebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in (gemeentelijke) bestemmingsplannen. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van het NNN plaatsvinden en een bestemmingsplan wijziging moet worden doorgevoerd en/of negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden dient altijd een ‘Nee, tenzij’-toets te worden uitgevoerd. Hierin wordt beoordeeld of er als gevolg van de voorgenomen maatregelen significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden.

Kader 4 | Jaarrond beschermde vogelnesten

De meeste vogels gebruiken hun nest slechts eenmalig voor de voortplanting. Elk jaar bouwen de dieren een nieuw nest op meestal een andere locatie. Nesten van deze vogels zijn slechts gedurende het broedseizoen beschermd. Er zijn echter ook vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar van toepassing zijn. Er worden 5 categorieën onderscheiden (zie Tabel A voor de soorten per provincie):

1. Vogels waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen als rust- en voortplantingsplaats gebruikt worden (voorbeeld: steenuil).
2. Koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
3. Vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar en kerkuil).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. (voorbeeld: ransuil).
5. Vogels die weliswaar terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Tabel A¹ | Overzicht beschermingsstatus van nesten van Nederlandse broedvogels. * zijn kolonie broedende vogels. Afwijkingen t.o.v. landelijk beleid weergegeven per provincie. In Limburg zijn 4 categorieën ingedeeld.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aanwezig in bebouwde omgeving	Provincie												LNV
			DR	FL	FR	GE	GR	LI	NB	NH	OV	UT	ZL	ZH	
Bijeneter*	<i>Merops apiaster</i>	nee						4							0
Blauwe reiger*	<i>Ardea cinerea</i>	ja		5b				4							5
Boerenwaluw*	<i>Hirundo rustica</i>	ja		3				2			3				5
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	ja		0				0							5
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	ja		0				0							5
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	ja		0				0							5
Boomleeuwerik	<i>Lullula arborea</i>	nee													0
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	nee		5a				3							4
Bosuil	<i>Strix aluco</i>	nee		4				2			3				5
Brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	nee		0				0			0				5
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	nee		5a				4							4
Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	nee		5b				4							5
Eider	<i>Somateria mollissima</i>	nee		0				0			0				5
Ekster	<i>Pica pica</i>	ja		0				0			0				5
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	ja		0				0							5
Gierzwaluw*	<i>Apus apus</i>	ja				4									2
Glanskop	<i>Parus palustris</i>	ja		0				0							5
Graspieper	<i>Anthus pratensis</i>	nee													0
Grauwe klauwier	<i>Lanius collurio</i>	nee						4							0
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	ja		0				0							5
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	nee		5b				0							5
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	nee		5b				0							5
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	nee				4		2							3
Grutto	<i>Limosa limosa</i>	nee						4			5				0
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	nee		5a				3							4
Hop	<i>Upupa epops</i>	nee		0				0			0				5
Huisemus*	<i>Passer domesticus</i>	ja				4									2
Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	ja		5b				2			2				5
IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	nee		5b				4							5
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	ja		1		4		1							3
Kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	nee		5b				0							5
Kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	nee		0				0			0				5
Kneu	<i>Linaria cannabina</i>	nee													0
Koekoek	<i>Cuculus canorus</i>	nee													0
Koolmees	<i>Parus major</i>	ja		0				0			0				5
Kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia f. macrodactyla</i>	ja		0				0							5
Kramsvogel	<i>Turdus pilaris</i>	nee						4							0
Kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	nee						4							0
Matkop	<i>Poecile montanus</i>	nee													0
Middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius</i>	nee		5b							5				0
Nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos</i>	nee													0
Nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus</i>	nee													0
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	nee		5a		4		1							3
Oeverloper	<i>Actitis hypoleucos</i>	nee													0
Oeverzwaluw*	<i>Riparia riparia</i>	ja		5b				4							5
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	ja		5a		4		2							3
Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	nee						4							0
Patrijs	<i>Perdix perdix</i>	nee													0
Pijlstaart	<i>Anas acuta</i>	nee													0
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	Ja		0				0			0				5
Porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	nee													0
Raaf	<i>Corvus corax</i>	nee		5a				3			4				5
Ransuil	<i>Asio otus</i>	nee						3							4
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	ja						4			5				0
Roek*	<i>Corvus frugilegus</i>	ja				4		1							2

Tabel A² | Overzicht beschermingsstatus van nesten van Nederlandse broedvogels. * zijn kolonie broedende vogels.
Afwijkingen t.o.v. landelijk beleid weergegeven per provincie. In Limburg zijn 4 categorieën ingedeeld.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aanwezig in bebouwde omgeving	Provincie											LNV		
			DR	FL	FR	GE	GR	LI	NB	NH	OV	UT	ZL		ZH	
Rode wouw	<i>Milvus milvus</i>	nee		5a					3							0
Roerdomp	<i>Botaurus stellaris</i>	nee							4							0
Ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	nee		0					0			0				5
Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>	ja														0
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	ja				4			2							3
Slobeend	<i>Spatula clypeata</i>	nee														0
Snor	<i>Locustella luscinioides</i>	nee														0
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	nee		5a					4							4
Spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	nee							4							0
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	ja		5b					0							5
Steenuil	<i>Athene vidalii</i>	ja				4			1							1
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	nee		5b					0							5
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	ja		3					3			4				5
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	nee										5				0
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	nee										5				0
Velduil	<i>Asio flammeus</i>	nee														0
Visdief	<i>Sterna hirundo</i>	nee							4							0
Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>	nee														0
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	nee		5a					3							4
Wielewaal	<i>Oriolus oriolus</i>	nee														0
Wintertaling	<i>Anas crecca</i>	nee														0
Wulp	<i>Numenius arquata</i>	nee							4			5				0
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	nee		5a					0			4				5
Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>	ja							4			5				0
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	ja		0					0			0				5
Zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	ja		0					0							5
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	ja		0					0							5
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	nee		5b					4			3				5
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	nee		5a					3			4				0

Bijlage B. Overzicht algemene vrijstellingen

Tabel B | Overzicht vrijgestelde soorten per provincie, V = vrijgesteld.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Provincie											
			Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	N-Brabant	N-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Z-Holland
Zoogdieren	Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	V		V		V	V				V	V	V
Zoogdieren	Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V		V	V	V
Zoogdieren	Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						V ¹						
Zoogdieren	Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Haas	<i>Lepus europeus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	V		V		V	V				V		V
Zoogdieren	Huisspitsmuis	<i>Crociodura russula</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V		V	V	V
Zoogdieren	Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Steenmarter	<i>Martes foina</i>						V ²						
Zoogdieren	Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	V		V		V	V				V		V
Zoogdieren	Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>						V						
Zoogdieren	Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Reptielen	Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						V ³						
Reptielen	Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						V ⁴						
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Bastaardkikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V

¹ alleen vrijgesteld in de periode tussen maart t/m april en juli t/m november

² alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m februari

³ alleen vrijgesteld in de periodes juli, augustus en september

⁴ alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage C. Nederlandse vleermuissoorten

Tabel C | Overzicht van type verblijfplaatsen van vleermuissoorten in Nederland. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen. Daarnaast is onderscheid gemaakt tussen gebouw- en/of boombewonende soorten. Het aantal X geeft aan hoe waarschijnlijk het type verblijfplaats is voor de soort, waarbij er vier keer een X verdeeld wordt over iedere functie (Dietz et al. 2011, Bat Habitat key 2018, Limpens 2012, Limpens & Regelink 2017). Een (X) betreffen uitzonderingen, Een * betekent paart en overwintert in typische (ondergrondse) winterverblijven zoals groeves, bunkers, kelders, etc.

Soort	Zomerverblijf		Kraamverblijf		Paarverblijf			Winterverblijf		
	Gebouw	Boom	Gebouw	Boom	Gebouw	Ondergronds	Boom	Gebouw	Ondergronds	Boom
Baardvleermuis	XXX	X	XXX	X		XXXX			XXXX	
Brandts vleermuis	XXX	X	XXX	X		XXXX			XXXX	
Watervleermuis	(X)	XXXX	(X)	XXXX		XXXX			XXXX	
Franjestaart	X	XXX	X	XXX		XXXX			XXXX	
Ingekorven vleermuis	XXXX		XXXX			XXXX			XXXX	
Meervleermuis	XXXX		XXXX		XX	XX		X	XXX	
Vale vleermuis	XXX	X	XXXX	(X)		XX	XX		XXXX	
Bechsteins vleermuis	XX	XX		XXXX		XXXX			XXXX	
Gewone grootoorvleermuis	XX	XX	XX	XX	X	XX	X		XXXX	
Grijze grootoorvleermuis	XXXX		XXXX			XXXX			XXXX	
Gewone dwergvleermuis	XXX	X	XXX	X	XXX		X	XXX		X
Kleine dwergvleermuis	XXX	X	XXX	X	XXX		X	?		?
Ruige dwergvleermuis	XX	XX	(X)	XXXX	XX		XX	XX		XX
Laatvlieger	XXXX	(X)	XXXX	(X)	XXXX		(X)	XXXX		(X)
Tweekleurige vleermuis	XXXX		XXXX		XXXX			?		
Rosse vleermuis	(X)	XXXX	(X)	XXXX	(X)		XXXX	(X)		XXXX
Bosvleermuis		XXXX		XXXX	(X)		XXXX	(X)		XXXX
Mopsvleermuis	XX	XX	XX	XX		XXX	X		XXX	X

Bijlage D. Ecologisch deskundige

Alle mitigerende maatregelen moeten worden begeleid en/of uitgevoerd door een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen, jaarrond beschermde nestplaatsen en broedvogels. Voorafgaande aan de uitvoering van de gewenste werkzaamheden, dient te alle tijden de aannemer/uitvoerder de werkzaamheden af te stemmen met een ecologisch deskundige.

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een ecologisch deskundige iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis.

De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of;
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of;
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

Alle medewerkers van Bureau Viridis voldoen aan de eisen van het ministerie en zijn ecologisch deskundig.

